

RAHVUSVAHELINE AUDITEERIMISE STANDARD (EESTI) 610*

SISEAUDIITORITE TÖÖ KASUTAMINE

(Kehtib 15. detsembril 2009 või pärast seda algavate perioodide finantsaruannete auditite kohta)

SISUKORD

	Lõik
Sissejuhatus	
Käesoleva ISA ulatus	1–2
Siseauditifunktsiooni ja välisaudiitori vaheline suhe	3–4
Kehtima hakkamise kuupäev	5
Eesmärgid	6
Definitsioonid	7
Nõuded	
Selle kindlaksmääramine, kas ja millises ulatuses kasutada siseaudiitorite tööd	8–10
Siseaudiitorite spetsiifilise töö kasutamine	11–12
Dokumentatsioon	13
Rakendus- ja muu selgitav materjal	
Käesoleva ISA ulatus	A1–A2
Siseauditifunktsiooni eesmärgid	A3
Selle kindlaksmääramine, kas ja millises ulatuses kasutada siseaudiitorite tööd	A4–A5
Siseaudiitorite spetsiifilise töö kasutamine	A6

Rahvusvahelist auditeerimise standardit (ISA) 610 „Siseaudiitorite töö kasutamine” tuleks lugeda koos ISAGA 200 „Sõltumatu audiitori üldised eesmärgid ja auditi läbiviimine kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega”.
--

SISEAUDIITORITE TÖÖ KASUTAMINE

* Käesolevas standardis rahvusvahelisele auditeerimise, ülevaatamise, kindlustandvate ja seonduvate teenuste ning kvaliteedikontrolli standardile, samuti nimetatud standardite eessõnale, eetikakoodeksile ning kindlustandvate teenuste raamistikule tehtud viidet, olenemata selle vormist, käsitatakse edaspidi viitamisena Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni põhimõtete ja rahvusvaheliste standardite alusel koostatud ning audiitortegevuse seaduse § 46 lõike 2 kohaselt järelevalvenõukogu poolt kinnitatud vandeaudiitori kutsetegevuse standardile, sh rahvusvahelisele auditeerimise standardile (Eesti), ülevaatamise, kindlustandvate ja seonduvate teenuste ning kvaliteedikontrolli standardile (Eesti), samuti nimetatud standardite eessõnale (Eesti), eetikakoodeksile (Eesti) ning kindlustandvate teenuste raamistikule (Eesti).

Käesolevas standardis Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsioonile või tema organile või muule töövormile tehtud viidet, olenemata selle vormist, käsitatakse edaspidi viitamisena Eesti Audiitorkogule või tema asjakohasele organile, sh audiitortegevuse järelevalve nõukogule.

Sissejuhatus

Käesoleva ISA ulatus

1. Käesolevas rahvusvahelises auditeerimise standardis (International Standard on Auditing, ISA) käsitletakse välisaudiitori kohustusi, mis seonduvad siseaudiitorite tööga, kui välisaudiitor on kooskõlas ISAga 315¹ kindlaks määranud, et siseauditifunktsioon on auditi suhtes tõenäoliselt relevantne. (vt lõigud A1–A2):
2. Käesolevas ISAs ei käsitleta juhtumeid, kui üksikud siseaudiitorid osutavad välisaudiitorile auditiprotseduuride teostamisel otsest abi.

Siseauditifunktsiooni ja välisaudiitori vaheline suhe

3. Siseauditifunktsiooni eesmärgid on kindlaks määranud juhtkond, ja, kus rakendatav, isikud, kelle ülesandeks on valitsemine. Kuigi siseauditifunktsiooni ja välisaudiitori eesmärgid on erinevad, võivad viisid, millega siseauditifunktsioon ja välisaudiitor saavutavad oma vastavad eesmärgid, olla sarnased. (vt lõik A3)
4. Olenemata siseauditifunktsiooni autonoomsuse ja objektiivsuse määrast, ei ole selline funktsioon sõltumatu majandusüksusest, nagu nõutakse välisaudiitorilt, kui ta avaldab arvamust finantsaruannete kohta. Välisaudiitoril on ainuvastutus avaldatud auditiarvamuse eest ja seda vastutust ei vähenda siseaudiitorite töö kasutamine välisaudiitori poolt.

Kehtima hakkamise kuupäev

5. Käesolev ISA kehtib 15. detsembril 2009 või pärast seda algavate perioodide finantsaruannete auditite kohta.

Eesmärgid

6. Välisaudiitori eesmärkideks, kui majandusüksusel on siseauditifunktsioon, mille puhul on välisaudiitor kindlaks määranud, et see on auditi suhtes tõenäoliselt relevantne, on:
  - (a) kindlaks määrata, kas ja millises ulatuses kasutada siseaudiitorite spetsiifilist tööd ja
  - (b) juhul kui kasutatakse siseaudiitorite spetsiifilist tööd, kindlaks määrata, kas see töö on auditi eesmärgil adekvaatne.

Definitsioonid

7. ISAdes kasutamise otstarbel on järgmistel terminitel järgmised tähendused:
  - (a) siseauditifunktsioon – takseerimistegevus, mis on kehtestatud või mida osutatakse majandusüksusele teenusena. Selle funktsioonide hulka kuuluvad muu hulgas sisekontrolli adekvaatsuse ja tulemuslikkuse uurimine, hindamine ja monitoorimine;

---

¹ ISA 315 „Olulise väärkajastamise riskide tuvastamine ja hindamine majandusüksusest ja selle keskkonnast arusaamise kaudu”, lõik 23.

SISEAUDIITORITE TÖÖ KASUTAMINE

- (b) siseaudiitorid – need üksikisikud, kes viivad läbi siseauditifunktsiooni tegevusi. Siseaudiitorid võivad kuuluda siseauditi osakonda või sellega samaväärsesse funktsiooni.

Nõuded

Selle kindlaksmääramine, kas ja millises ulatuses kasutada siseaudiitorite tööd

- 8. Välisaudiitor peab kindlaks määrama:
  - (a) kas siseaudiitorite töö on auditi eesmärgil tõenäoliselt adekvaatne ja
  - (b) kui jah, siis siseaudiitorite töö plaanitud mõju välisaudiitori protseduuride olemusele, ajastusele või ulatusele.
- 9. Selle kindlaksmääramisel, kas siseaudiitorite töö on tõenäoliselt adekvaatne auditi eesmärgil, peab välisaudiitor hindama:
  - (a) siseauditifunktsiooni objektiivsust;
  - (b) siseaudiitorite tehnilist kompetentsi;
  - (c) kas siseaudiitorite tööd teostatakse tõenäoliselt nõutava kutsealase hoolsusega ja
  - (d) kas on tõenäoline, et siseaudiitorite ja välisaudiitori vahel on tulemuslik infovahetus. (vt lõik A4)
- 10. Määrates kindlaks siseaudiitorite töö plaanitud mõju välisaudiitori protseduuride olemusele, ajastusele või ulatusele, peab välisaudiitor arvesse võtma:
  - (a) siseaudiitorite poolt teostatud või teostatava spetsiifilise töö olemust ja ulatust;
  - (b) olulise väärkajastamise hinnatud riske väite tasemel konkreetsete tehinguklasside, kontosaldode ja avalikustatava informatsiooni puhul ja
  - (c) relevantsete väidete toetuseks siseaudiitorite poolt kogutud auditi tõendusmaterjalide hindamisega kaasneva subjektiivsuse määra. (vt lõik A5)

Siseaudiitorite spetsiifilise töö kasutamine

- 11. Selleks, et välisaudiitor saaks kasutada siseaudiitorite spetsiifilist tööd, peab välisaudiitor hindama ja läbi viima kõnealuse töö suhtes auditiprotseduure, et kindlaks määrata selle adekvaatus välisaudiitori eesmärkidel. (vt lõik A6)
- 12. Selleks, et kindlaks määrata siseaudiitorite poolt teostatud spetsiifilise töö adekvaatus välisaudiitori eesmärkidel, peab välisaudiitor hindama, kas:
  - (a) selle töö teostasid siseaudiitorid, kes on saanud adekvaatse tehnilise koolituse ja kellel on asjatundlikkus;
  - (b) seda tööd on nõuetekohaselt juhendatud, üle vaadatud ja dokumenteeritud;
  - (c) on hangitud adekvaatseid auditi tõendusmaterjale, et võimaldada siseaudiitoritel teha põhjendatud järeldusi;

SISEAUDIITORITE TÖÖ KASUTAMINE

- (d) tehtud kokkuvõtted on asjakohased antud tingimustes ja siseaudiitorite poolt koostatud mis tahes aruanded on järjepidevad läbiviidud töö tulemustega ja
- (e) siseaudiitorite poolt avalikustatud mis tahes erandid või ebatavalised asjaolud on nõuetekohaselt lahendatud.

Dokumentatsioon

- 13. Kui välisaudiitor kasutab siseaudiitorite spetsiifilist tööd, peab välisaudiitor kaasama auditi dokumentatsiooni kokkuvõtted, milleni on jõutud siseaudiitorite töö adekvaatsuse hindamise kohta ja välisaudiitori poolt selle töö suhtes teostatud auditiprotseduuride kohta kooskõlas lõiguga 11.²

***

Rakendus- ja muu selgitav materjal

Käesoleva ISA ulatus (vt lõik 1)

- A1. Nagu on kirjeldatud ISAs 315,³ on majandusüksuse siseauditifunktsioon tõenäoliselt relevantne auditi suhtes, kui siseauditifunktsiooni kohustuste ja tegevuste olemus on seotud majandusüksuse finantsaruandlusega ja audiitor loodab kasutada siseaudiitorite tööd, et muuta teostatavate auditiprotseduuride olemust või ajastust või vähendada nende ulatust.
- A2. Protseduuride teostamine kooskõlas käesoleva ISAgaga võib tingida selle, et välisaudiitor hindab ümber välisaudiitori hinnangu olulise väärkajastamise riskide kohta. Järelikult võib see mõjutada välisaudiitori poolt siseauditifunktsiooni relevantsuse kindlaksmääramist auditi suhtes. Sarnaselt sellega võib välisaudiitor otsustada mitte kasutada muul viisil siseaudiitorite tööd välisaudiitori protseduuride olemuse, ajastuse või ulatuse mõjutamiseks. Sellistes tingimustes ei pruugi käesoleva ISA edasine rakendamine välisaudiitori poolt olla enam vajalik.

Siseauditifunktsiooni eesmärgid (vt lõik 3)

- A3. Siseauditifunktsioonide eesmärgid varieeruvad suuresti ja sõltuvad majandusüksuse suurusest ja struktuurist ning juhtkonna ja vajaduse korral isikute, kelle ülesandeks on valitsemine, nõuetest. Siseauditifunktsiooni tegevused võivad sisaldada ühte või mitut järgmist tegevust:
  - sisekontrolli monitooring. Siseauditifunktsioonile võib olla määratud spetsiifiline vastutus kontroll(imehhanism)ide ülevaatamise, nende toimimise monitoorimise ja nende täiendamise soovitude eest;
  - finants- ja tegevusinformatsiooni uurimine. Siseauditifunktsioonile võib olla tehtud ülesandeks vaadata üle meetmed, mida kasutati finants- ja tegevusinformatsiooni kindlakstegemiseks, mõõtmiseks, klassifitseerimiseks ja sellest aruandmiseks ning

² ISA 230 „Auditi dokumentatsioon”, lõigud 8–11 ja A6.

³ ISA 315, lõik A101

SISEAUDIITORITE TÖÖ KASUTAMINE

teha spetsiifilisi järelepärimisi üksikute näitajate kohta, kaasa arvatud tehingute, saldode ja protseduuride üksikasjalik testimine;

- majandustegevuse ülevaatus. Siseauditifunktsioonile võib olla tehtud ülesandeks vaadata üle majandustegevuse, kaasa arvatud majandusüksuse mittefinantstegevuse ökonoomsus, tõhusus ja tulemuslikkus;
- seadustele ja regulatsioonidele vastavuse ülevaatus. Siseauditifunktsioonile võib olla tehtud ülesandeks vaadata üle vastavus seadustele, regulatsioonidele ja muudele välistele nõuetele ning juhtkonna poliitikatele ja käskkirjadele ning muudele sisenõuetele;
- riskijuhtimine. Siseauditifunktsioon võib aidata organisatsiooni, tehes kindlaks ja hinnates märkimisväärseid avatusi riskidele ja aidates kaasa riskijuhtimise ja kontrollisüsteemide parandamisele;
- valitsemine. Siseauditifunktsioon võib hinnata valitsemisprotsessi oma eesmärkide saavutamise osas eetika ja väärtuste, tulemusjuhtimise ja aruandekohustuse, riskide ja kontrolliga seotud informatsiooni edastamise osas organisatsiooni asjakohastele valdkondadele ning infovahetuse tõhususe osas isikute, kelle ülesandeks on valitsemine, välis- ja siseaudiitorite ning juhtkonna vahel.

Selle kindlaksmääramine, kas ja millises ulatuses kasutada siseaudiitorite tööd

Kas siseaudiitorite töö on auditi eesmärkidel tõenäoliselt adekvaatne (vt lõik 9)

- A4. Tegurid, mis võivad mõjutada välisaudiitori poolt selle kindlaksmääramist, kas siseaudiitorite töö on auditi eesmärkidel tõenäoliselt adekvaatne, on järgmised.

Objektiivsus

- Siseauditifunktsiooni staatus majandusüksuses ja mõju, mis on sellisel staatusel siseaudiitorite suutlikkusele olla objektiivne.
- Kas siseauditifunktsioon annab aru neile, kelle ülesandeks on valitsemine, või vastava volitusega ametnikule ja kas siseaudiitoritel on otsene juurdepääs neile, kelle ülesandeks on valitsemine.
- Kas siseaudiitoritel puuduvad mis tahes vastuolulised kohustused.
- Kas isikud, kelle ülesandeks on valitsemine, vaatavad üle siseauditifunktsiooniga seotud tööhõivelised otsused.
- Kas on mingeid kitsendusi või piiranguid, mida juhtkond või isikud, kelle ülesandeks on valitsemine, on siseauditifunktsioonile pannud.
- Kas ja millises ulatuses tegutseb juhtkond siseauditifunktsiooni soovitudele vastavalt ja kuidas selline tegutsemine on tõendatud.

Tehniline pädevus

- Kas siseaudiitorid on relevantsete kutseorganisatsioonide liikmed.
- Kas siseaudiitorid on saanud adekvaatse tehnilise koolituse ja kas nad on siseaudiitoritena asjatundlikud.

SISEAUDIITORITE TÖÖ KASUTAMINE

- Kas on kehtestatud poliitikad siseaudiitorite palkamiseks ja koolitamiseks.

Kohane kutsealane hoolsus

- Kas siseauditifunktsiooni tegevused on nõuetekohaselt planeeritud, juhendatud, üle vaadatud ja dokumenteeritud.
- Auditi käsiraamatute või muude sarnaste dokumentide, tööprogrammide ja siseauditi dokumentatsiooni olemasolu ja adekvaatsus.

Infovahetus

Infovahetus välisaudiitori ja siseaudiitorite vahel võib olla kõige tulemuslikum siis, kui siseaudiitorid on vabad avatud infovahetuseks välisaudiitoritega, ja

- koosolekuid peetakse asjakohaste ajavahemike järel kogu perioodi jooksul;
- välisaudiitorit on teavitatud relevantsetest siseauditi aruannetest ja tal on neile juurdepääs ning ta on informeeritud mis tahes märkimisväärsetest asjaoludest, mis on sattunud siseaudiitorite tähelepanu alla, kui sellised asjaolud võivad mõjutada välisaudiitori tööd ja
- välisaudiitor informeerib siseauditoreid mis tahes märkimisväärsetest asjaoludest, mis võivad mõjutada siseauditifunktsiooni.

Siseaudiitorite töö plaanitud mõju välisaudiitori protseduuride olemusele, ajastusele või ulatusele (vt lõik 10)

A5. Juhul, kui siseaudiitorite töö saab olema välisaudiitori protseduuride olemuse, ajastuse või ulatuse kindlaksmääramise üks tegur, võib kasulikuks osutada leppida eelnevalt siseaudiitoritega kokku järgmised asjaolud:

- sellise töö ajastus;
- auditiga kaetavuse ulatus;
- olulisus finantsaruannete kui terviku (ja kui rakendatav, olulisuse tase või tasemed konkreetsete tehinguklasside, kontosaldode või avalikustatava informatsiooni kohta) ning läbiviimise olulisuse suhtes;
- ettepannud meetodid näitajate valiku kohta;
- teostatud töö dokumenteerimine ja
- ülevaatus ja aruandluse protseduurid.

Siseaudiitorite spetsiifilise töö kasutamine (vt lõik 11)

A6. Siseaudiitorite spetsiifilise töö suhtes teostatud auditiprotseduuride olemus, ajastus ja ulatus sõltuvad välisaudiitori hinnangust olulise väärkajastamise riski kohta, siseauditifunktsiooni hinnangust ja siseaudiitorite spetsiifilise töö hinnangust. Sellised auditiprotseduurid võivad sisaldada järgmist:

- siseaudiitorite poolt juba uuritud näitajate uurimine;
- muude sarnaste näitajate uurimine ja
- siseaudiitorite poolt teostatavate protseduuride vaatlemine.